

Staša Blažič Gjura. Milica Detoni. Barbara Rot. Nataša Štupar Šumi. Erna Tomšič. Špelka Valentinčič Jurkovič

Pionirke konservatorstva na Slovenskem Female Pioneers in Slovenian Conservation

Razstava *Pionirke konservatorstva na Slovenskem* predstavlja šest ustvarjalk na področju konservatorstva, ki so širši javnosti manj znane. Na ta način želi osvetliti življenje in delo do sedaj spregledanega dela slovenskega konservatorstva in ponuja priložnost, da iz bogatega nabora projektov obnov in prenov 20. stoletja izpostavimo tista dela, ki so le redko razstavljena in na ogled javnosti, vendar zato nič manj pomembna, kakovostna in večplastna. Izbrana dela na tej razstavi tako predstavljajo pomembnejše projektne stvaritve prvih generacij slovenskih konservatorok.

Tematsko se razstava vklaplja med aktivnosti mednarodnega projekta *MoMoWo – Ustvarjalnost žensk od modernizma dalje*, ki na ZRC SAZU (Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta – UIFS) poteka z namenom strokovni in širši javnosti predstaviti pomemben del »anonimne« in zamolčane evropske kulturne dediščine 20. stoletja ustvarjalk, dejavnih na področjih, kot sta arhitektura in konservatorstvo, ki so veljajo za tradicionalne domene moških poklicev (www.momowo.eu).

Postavitev *Pionirke konservatorstva na Slovenskem* vsebinsko izhaja iz niza treh razstav z naslovom *V ospredje: pionirke slovenske arhitekture, gradbeništva in oblikovanja*, ki so bile posvečene pionirkam, prvim predvojnimi in povojnimi generacijam arhitekt, gradbenic in oblikovalk (www.dessa.si).

Razstava *Pionirke konservatorstva na Slovenskem* predstavlja ustvarjalke, zaposlene na tedanjem zavodu za spomeniško varstvo in tiste, ki so se s konservatorstvom srečevale preko projektov prenove umetnostnih spomenikov (Nataša Štupar Šumi, Špelka Valentinčič Jurkovič, Staša Blažič Gjura, Milica Detoni, Erna Tomšič in Barbara Rot). Zasnovana je večplastno, s poudarkom na kakovosti del in razkriva ustvarjalno moč posameznih avtoric.

The Exhibition 'Female Pioneers in Slovenian Conservation' presents a neglected part of Slovenian conservation by focusing on the life and work of six female conservators, who are relatively unknown to the general public. It offers an invaluable opportunity to select from the rich array of 20th century restoration and renovation projects and to highlight the rarely exhibited and seldom showcased works, which are nonetheless important, complex and of high-quality. The works presented at the exhibition belong among the most significant projects created by the first generations of Slovenian female conservators, which are entirely equivalent to the works created by their male colleagues.

Thematically, the exhibition is part of the activities of the international interdisciplinary project *MoMoWo – Women's Creativity since the Modern Movement*, conducted at the France Stele Institute of Art History of the Research Centre of the Slovenian Academy of Sciences and Arts, which aims to introduce the professional and general public to an important part of the 'anonymous' and withheld European cultural heritage of the 20th century – the part created by women active in the fields, such as architecture and conservation, traditionally considered to be male professions (www.momowo.eu).

The exhibition proceeds from a series of three exhibitions, entitled 'To the Fore: Pioneers in Slovenian Architecture, Civil Engineering and Design', which were dedicated to female pioneers – the first pre- and post-war generations of female architects, civil engineers and designers (www.dessa.si).

The exhibition 'Pioneers in Slovenian Conservation' presents professionals, who were employed at the (then) Institute for Monument Protection and who came to conservation through their involvement in art historical monument renovation projects (Nataša Štupar Šumi, Špelka Valentinčič Jurkovič, Staša Blažič Gjura, Milica Detoni, Erna Tomšič and Barbara Rot). The complex and multi-layered exhibition focuses on demonstrating the quality of works and the authors' individual creative potential.

Pionirke konservatorstva na Slovenskem Female Pioneers in Slovenian Conservation

Domačija Pr' Lenart, Belo, 22. september – 6. oktober 2018

Koncept razstave: Helena Seražin in Barbara Vodopivec (ZRC SAZU, UIFS);
Polona Filipič, Špela Kuhar in Barbara Viki Šubic (Center arhitekture Slovenije)

Avtorji besedil: Tina Boc, Sabina Ravnikar, Helena Seražin in Barbara Vodopivec

Jezikovni pregled: Mija Oter Gorenčič in Alenka Klemenc

Prevod: Mojca Vilfan, Alenka Klemenc in Katarina Mohar

Oblikovanje razstave: Andrej Furlan, UIFS ZRC SAZU in Andraž Keršič

Postavitev razstave: Najc Bernik in Andrej Furlan (UIFS ZRC SAZU)

Avtorji fotografij: Tina Boc, Katarina Brešan, Helena Čehovin Gerželj, Alja Fir, Andrej Furlan, Jože Gorjup, Miran Kambič, Simona Kermavnar in Helena Seražin

Viri slikovnega gradiva: Arhiv Plečnikove hiše; Arhiv Republike Slovenije; Arhiv ZVKDS OE Ljubljana; Arhiv Javnega zavoda Polhograjska graščina; Arhiv Inštituta za metalne konstrukcije (IMK); Galerija Božidar Jakac; Goriški muzej; Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto; Ministrstvo za kulturo, INDOK center; Muzej za arhitekturo in oblikovanje (MAO); Milica Detoni in Tine Kurent, *Modularna rekonstrukcija Emone. Situla*, Ljubljana 1963, str. 45; *Rast*, 4/58, 1998, str. 375, 385; *Varstvo spomenikov 7–19/2*, 1975, str. 64; *Varstvo spomenikov 9*, 1962–1964, str. 23–35; Zasebni arhiv Marjete Pollak; *Sinteza*, 1982, 58–60; ZRC SAZU, UIFS; Zasebni arhiv Ajde Balderman Baliž; Zasebni arhiv družine Rot; *Zbornik oddelka za arhitekturo na univerzi v Ljubljani 1946–1947*, Ljubljana 1948.

Partnerji: ZRC SAZU, Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta
Center arhitekture Slovenije
Domačija Pr' Lenart

Pokrovitelj: MoMoWo

Raziskave za razstavo so potekale v okviru raziskovalnega programa Slovenska umetnostna identiteta v evropskem okviru, ki ga financira Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (ARRS, P6-0061).